

Julie James AS

Y Gweinidog Newid Hinsawdd

26 Gorffennaf 2023

Annwyl Julie,

Datgarboneiddio'r sector tai preifat – diweddariad ar y cynnydd

Wrth ymateb i adroddiad y Pwyllgor, sef [Datgarboneiddio'r sector tai preifat](#), gwnaethoch ymrwymo i roi diweddariadau i ni bob chwe mis ar y cynnydd o ran bwrw ymlaen â nifer o'n hargymhellion.

Wrth edrych ymlaen at y diweddariad cyntaf, a ddisgwylir ar 27 Awst 2023, cytunodd y Pwyllgor y dylwn ysgrifennu i ofyn i chi hefyd ateb y cwestiynau penodol a nodir yn y llythyr hwn.

Map ffordd datgarboneiddio tai preswyl

Mae **argymhellion 3 a 4** yn ein hadroddiad yn ymwneud â datblygu'r 'map ffordd ar gyfer datgarboneiddio tai preswyl Cymru'.

Wrth ymateb i'r argymhellion hyn, gwnaethoch ddweud y canlynol wrth y Pwyllgor:

"Mae swyddogion Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda'r Grŵp Gweithredu ar gyfer Datgarboneiddio i lunio a gweithredu trywydd er mwyn datgarboneiddio tai preswyl yng Nghymru. Mae'r Grŵp Gweithredu ar gyfer Datgarboneiddio ar y cam cyntaf o nodi'r themâu a'r camau gweithredu perthnasol ar lefel strategol. Yna, bydd grwpiau gorchwyl a gorffen yn helpu i ddatblygu trywydd a fydd yn rhoi cyfeiriad ac yn ysgogi cynnydd tuag at ddatgarboneiddio cartrefi presennol Cymru.

Bydd y trywydd yn pennu'r cyfeiriad y mae angen anelu ato er mwyn datgarboneiddio cartrefi preswyl yn y tymor byr, y tymor canolig a'r tymor hir."

Rydym yn deall nad yw'r Grŵp Gweithredu Datgarboneiddio wedi gallu symud ymlaen â'r gwaith ar y map ffordd mor gyflym ag y byddai wedi hoffi. Ymhellach, rydym yn deall bod Llywodraeth Cymru, ar

y lefel uchaf, wedi methu ymgysylltu'n effeithiol â gwaith y Grŵp Gweithredu Datgarboneiddio, er enghraifft, drwy beidio ag ymateb i ohebiaeth. Mae hyn yn peri pryder mawr.

1. Byddem yn croesawu esboniad o'r uchod ac yn gofyn am sicrwydd y byddwch chi ac uwchswyddogion yn eich Adran yn ymrwymo i wella ymgysylltiad â'r Grŵp Gweithredu Datgarboneiddio i hwyluso ei waith.
2. Fel y cytunwyd eisoes, hoffem i chi wneud y canlynol:
 - darparu diweddariad ar y cynnydd tuag at ddatblygu'r map ffordd;
 - egluro'r amserlenni rydych yn gweithio tuag atynt, gan gynnwys a gytunwyd ar y rhain â'r Grŵp Gweithredu Datgarboneiddio.

Rydym yn deall, yn wahanol i grwpiau eraill a sefydlwyd gan Lywodraeth Cymru i fwrw ymlaen â'r gwaith ar ddatgarboneiddio, er enghraifft, y Grŵp Strategaeth Gwres, nad yw'r Grŵp Gweithredu Datgarboneiddio yn cael ei gyllido.

3. A allwch amlinellu'r sail resymegol dros y dulliau gwahanol o gyllido grwpiau o'r fath?

Rydym yn gofyn am sicrwydd y bydd digon o gyllid ar gael i'r Grŵp Gweithredu Datgarboneiddio i sicrhau y gall gyflawni ei rôl yn effeithlon ac yn effeithiol.

Rhaglen Cartrefi Clyd newydd

Gwyddom, ym mis Mehefin 2023, y gwnaerthoch gyhoeddi [datganiad polisi ar y Rhaglen Cartrefi Clyd newydd](#). Yn ôl y datganiad, bwriad Llywodraeth Cymru yw "parhau i roi'r 'Adeiladwaith yn Gyntaf', gan gyflwyno mesurau i wneud yr aelwydydd sydd â'r incwm isaf ac sydd leiaf effeithlon o ran gwres yn fwy ynni effeithlon". Mae'r datganiad yn dweud y rhennir y gwaith hwnnw yn ddwy ran:

Mae Rhan 1 yn cynnwys bwrw ymlaen yn gynt â'r broses i gaffael gwasanaeth newydd sy'n seiliedig ar y galw.

Mae Rhan 2 yn cynnwys datblygu ffordd integredig ar draws pob math o ddeiliadaeth a lefel incwm i sbarduno datgarboneiddio.

4. Rydych wedi dweud y bydd y gwasanaeth newydd sy'n seiliedig ar y galw ar waith erbyn y gaeaf. A allech roi amseriadau manylach?

Mae'r datganiad yn esbonio, ar gyfer y gwasanaeth newydd sy'n seiliedig ar y galw, "er mwyn bod yn gymwys am gymorth...gyda mesurau arbed ynni...y bydd yn rhaid...bodloni trothwy incwm isel, yn hytrach na budd-daliadau sy'n dibynnu ar brawf modd".

5. Pryd a sut y byddwch yn penderfynu ar y 'trothwy incwm isel'?

Roedd y Rhaglen wreiddiol yn cynnwys cynllun sy'n seiliedig ar y galw (Nyth) a chynllun sy'n seiliedig ar ardal (Arbed).

6. A allwch egluro a fydd y Rhaglen newydd yn darparu ar gyfer dull sy'n seiliedig ar ardal o wella effeithlonrwydd ynni cartref a sut y bydd yn gwneud hynny? Os na fydd, pam lai?

Mae'r datganiad yn canolbwyntio ar Ran 1 a'r gwasanaeth newydd sy'n seiliedig ar y galw, gan ddarparu gwybodaeth gyfyngedig am Ran 2.

7. Pryd fyddwch mewn sefyllfa i ddarparu esboniad manylach o Ran 2 o ddull Llywodraeth Cymru o wella effeithlonrwydd ynni cartref?

Model stoc adeiladau Cymru gyfan

Mae **argymhelliad 12** yn ein hadroddiad yn ymwneud â defnyddio model stoc adeiladau Cymru gyfan Sefydliad Ynni UCL fel ffordd o nodi aelwydydd sy'n gymwys i gael cyllid ECO ac ar gyfer unrhyw gyllid grant yn y dyfodol i gefnogi ôl-osod effeithlonrwydd ynni.

Wrth ymateb i'r argymhelliad hwn, gwnaethoch ddweud y canlynol wrth y Pwyllgor:

"Mae Llywodraeth Cymru yn cynnal trafodaethau â TrustMark ynghylch model stoc Cymru gyfan a fydd yn golygu y gellir canfod aelwydydd a all ddefnyddio sianeli ariannu eraill fel arian ECO neu drefniadau ariannu yn y dyfodol sy'n targedu cymorth tuag at waith ôl-osod effeithlonrwydd ynni."

8. A allwch roi diweddariad ar eich trafodaethau â TrustMark, gan gynnwys unrhyw ganlyniad? A allwch egluro pryd a sut y bydd model stoc Cymru gyfan yn cael ei ddefnyddio i nodi aelwydydd?

Hwb Perfformiad Tai Carbon Sero Net

Mae **argymhelliad 24** yn ymwneud â Hwb Perfformiad Tai Carbon Sero Net ('yr Hwb'), sydd wedi'i lansio ers hynny. Gwnaethoch ddweud wrth y Pwyllgor o'r blaen, "wedi'r flwyddyn gyntaf, rhagwelir y bydd y gwasanaethau sy'n cael eu cynnig gan yr Hyb yn cael eu hehangu i helpu landlordiaid preifat a pherchnogion tai". Fodd bynnag, mewn ymateb i'n hargymhelliad, gwnaethoch ddweud y canlynol wrthym:

"Cytunwyd ar ddyraniad cyllidebol ar gyfer tair blynedd gyntaf yr Hwb Perfformiad Carbon Sero Net ac, felly, os caiff gofynion ychwanegol eu cyflwyno ar gyfer yr Hwb, bydd angen arian ychwanegol i dalu am gost y gofynion hynny. Bydd fy swyddogion yn gweithio gyda grŵp llywio'r Hwb Perfformiad Carbon Sero Net a'r partner cyflawni i sicrhau bod yr Hwb a'i wefan gysylltiedig ar gael a'u bod yn

darparu gwybodaeth a chyngor i bob deiliadaeth cyn gynted ag y bo'n ymarferol bosibl."

9. A allwch egluro pryd y bydd y gwasanaethau a gynigir gan yr Hwb yn cael eu hehangu i gefnogi landlordiaid preifat a pherchnogion tai a'r cyllid ychwanegol sydd ei angen i dalu cost hyn?

Datrysidiadau ariannol ar gyfer y rhai sy'n 'gallu talu'

Mae **argymhelliad 28** yn ymwneud a datrysidiadau ariannol ar gyfer y rhai sy'n 'gallu talu', gan gynnwys Cyllid Cysylltiedig ag Eiddo a benthyciadau dim llog/llog isel.

10. A allwch roi diweddariad ar y cynnydd tuag at ddatblygu datrysidiadau ariannol ar gyfer y rhai sy'n 'gallu talu', gan gynnwys Cyllid Cysylltiedig ag Eiddo, ers eich ymateb i'n hadroddiad ym mis Ebrill 2023.

Strategaeth Gwres Cymru

Yn olaf, ar fater ar wahân, ond cysylltiedig, mae Cymru Sero Net Cyllideb Garbon 2 (2021-25) yn cynnwys ymrwymiad i "[g]yhoeddi strategaeth gwres i Gymru yn 2023".

11. A allwch roi diweddariad ar y cynnydd a wnaed tuag at ddatblygu strategaeth gwres? A allwch gadarnhau y bydd Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi'r strategaeth cyn diwedd 2023?

Edrychaf ymlaen at gael ymateb gennych cyn gynted â phosibl ac erbyn **27 Awst** fan bellaf.

Yn gywir,

Llyr Gruffydd AS,
Cadeirydd y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu yn Saesneg. We welcome correspondence in Welsh or English.